

„Dankefen“

halvgenligt Næbets- og Oplysningsblad for det danske Folk i Amerika.

DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

„Dankefen“ udgaaer hver Tirsdag og Fredag. Pris pr. Aargang. De forenede Stater \$1.50. Udlandet \$2.00. Bladet betales i Forud.

Bestilling, Betaling, Adressforandring og andet angaaende Bladet adresseres: DANISH LUTH. PUBL. HOUSE, Blair, Nebr.

Redaktør: A. M. Andersen.

Alle Bidrag til „Dankefen“'s Anshold: Korrespondancer og Artikler af enhver Art, bedes adresseret: A. M. Andersen, Blair, Nebr.

Entered at Blair Postoffice as second class matter.

Advertising Rates made known upon application.

I Tilfælde af Uregelmæssigheder ved Modtagelsen bedes man skrive til det ledige Postboksnummer. Skulde det ikke hjælpe, bedes man henvende sig til „Dankefen“'s Kontor.

Naar Paaske henveder sig til Folk, der averterer i Bladet, enten for at købe hos dem eller for at faa Oplysning om det averterede, bedes de altid omtale, at de faa Meddelelsen i dette Blad. Det vil være til gavnlig Blyt.

Under den norske Synodes Winneota-Distrikts Aarsmøde meddeltes bl. a. at flere Legater var stiftet Samfundet det sidste Aar. Dr. Quammen i Detroit, Mich., havde givet \$6,000, John Nasholdt havde givet \$5,000 og Ole Brøns \$1,000.

Den svenske konges Storting holdtes for fjerde Gang i Washington, D. C., samt i Baltimore og Philadelphia, Pa. Paa denne Storting, der varede i to Uger, behandlede man Emanuel Swedborgs Brev om Landet og som Videnskabsmand. Mærkeligt nok var kun af Delegerede hertil, nemlig Pastor Lundberg og hans Frue. Delegationerne i Stortinget introduceredes til Præsident Taft i det Hvide Hus.

Airskomiteen i Norges Storting har nu afgivet sin Betænkning om Svinders Afgang til at optræde i Kirker. Flertallet flutter sig til Genstillingen, at Svinder skal kunne tale, men ikke prædike i Kirken. Et Mindretal mener, at Svinder bør have Afgang til at optræde i Kirker efter de samme Regler, som er bestemt for Mænd. En enkelt mener endelig, at Svinder burde have Afgang til at optræde i Kirkerne under Ledelse af Mænd.

John Calvin og John Knox vilde sikkert ikke have noget at udrette paa den Kandidat-Visse, der udfærdigedes i Baltimore, henvender en af vore amerikanske samtidige, siden Bryan, Wilson og Marshall alle sammen er „eldere“ i den presbyterianiske Kirke. Dette vil naturligvis, siger Bladet videre, blive bemærket som en af den ugudelige Politiks gudelige Tilfældigheder. — Lad spotte, hvem der vil, vil spotter ikke med, at navnte Mænd holder betroede Stillinger i den presbyterianiske Kirke. Der er da Mulighed for, at det kan øve en gavnlig Indflydelse paa deres Politik.

Den forenede norske Kirke har flg. „Luth.“ modtaget følgende testamentariske Gave. Lærer Johnson Gamme, der døde i sit Hjem i Lake Co., S. Dak., den 31. Aug. 1910, gav følgende Summe: Værdi \$300; Lake Park Værdi \$300; Homme Værdi \$300; Pensionfondet \$100; indre og ydre Mission \$400 — til sammen \$1,400. Lærer Johnson var der første norske „Settler“ i Lake Co., S. Dak.

Den hvenst-lutheriske Augustana-Synode holdt sit Aarsmøde i Chicago i Aar, det 53de. Da Synoden i 1863 holdt Aarsmøde i Chicago, talte den 7,009 Kommunikanter og 33 Præster, og i dette Aar var der endda Nordmand medregnet. Nu har Synoden ifølge sin udgivne Statistik 172,239 Kommunikanter, 1,145 Menigheder og 625 Præster.

Dengang ejede Synoden nogle faa billige Kirker; nu vurderes dens Kirker og Præsteboliger til \$9,325,239. I Stedet for en Menighed, som Synoden da havde i Chicago, har den nu omkring 30 der, og der er Mulighed for Stiftelsen af flere.

En ejendommelig Situation.

Det er i politisk Henseende ejendommelige Tider, vi lever i. De to store Nationalkonventioner er forbi; men nu forestaar den egentlige Kamp.

Republikanernes Konvention endte med en tvivlfuld Sejr for Administrationen og efterlod Partiet i et Uføre, som det næppe har set sig fiendt i nogen Sinds for.

Demokraternes Konvention endte med en tilfældig Sejr for den progressive Fløj; men man føler, at medens der tales om Harmoni, lurer man fra begge Sider paa, hvilke Interesser der skal gaa af med Sejren.

De store Foreningsinteresser har villet spille Gallop med Jockey; men vi har nu engang for alle en saadan Forjættelse, at ingen kan komme til Magten uden at spørge Folket til Raads. Vælgerne Stemmer skal til for at sætte en Mand til Roret.

Men hvad der fik os til at gribe Bennen denne Gang, er en ejendommelig Bevægelse inden for det republikanske Parti.

Man kan gøre Raar ad Roosevelt's Politik, alt hvad man vil — og der skaanes ikke — saa er man alligevel bange for hans tredje Parti; derfor den nye Bevægelse, som gaar ud paa intet mindre end at faa Taft til at trække sig tilbage, og hvis dette lykkes, da tillige at forsøge at faa Roosevelt til at trække sig tilbage.

Det hedder fra Washington under S. 85:

„En nationens Bevægelse, der gaar ud paa at anmode Præsident Taft om at trække sig tilbage som republikansk Præsidentkandidat, støttes af et stort Antal republikanske Embedsmænd, som især, at de gaar Næderlag i Møde i November, med mindre Bruddet i Partiet kan heles. Disse Mand omfatter Medlemmer af Kongressen, af Statslegislaturer, der skal vælge Senatorer, Stats- og County-Embedsmænd og Partikandidater. Derfor Bevægelsen for at anmode Taft om at trække sig tilbage rigtig vinder Fremgang, siger man, at de samme Mand for at opnaa Partiharmoni ogsaa vil anmode Roosevelt om at trække sig tilbage.

Man søger at finde en Kandidat, som begge Faktorer kan enes om, og det gælder om at naa frem til en Bestemmelse før den 5. August, da Roosevelt-Faktionen agter at holde konvention i Chicago.

Det erklæredes her i Dag, at der vil blive omfendt Petitioner til Underskrift inden en Uges Udløb. Videre sagdes, at Bevægelsen vil blive sat i Gang samtidig i de forskellige Stater. Organisateurerne arbejder nu i hver sin Stat for at udbræde Skemaer og for at finde Mænd, som vil paatage sig at forelægge republikanske Vælgere Petitioner.

Bevægelsen ledes af velkendte Mænd i Kongressen. Den understøttes af mange yderliggaaende Roosevelt Republikanere. Man har sagt at faa „The National Progressive“ Organisation med i Bevægelsen, og det sagdes i Dag, at Senator Dixon's Organisation var villig til at samarbejde med de andre.

Bed Cirkulationen af anti-Taft Petitionen vil der blive lagt Vind paa at faa baade lærige Taft-Benner og neutrale Republikanere til at underskrive, hvorimod man ikke vil anstrenge sig for at faa Underskrifter af Progressive.

Det er jo gamle naturligt, at alle saadanne, som sukker, at det republikanske Parti skal blive ved Roret, søger at faa Partiet samlet.

Vi for vor Del skal heller ikke sørge over, om baade Taft og Roosevelt trækker sig tilbage.

Men der er noget ved Bevægelsen, som straks ikke taltaler os.

Det ene er, at det er Embedsmænd og Politikere, i det hele taget saadanne, som har valgt Ro-

litikken til deres Levebrød, der naar i Epidien for Bevægelsen.

Og et andet er, at Parti og Partimagt og Harmoni sættes over Sag, og saa er man atter inde paa det uheldige Gebet, at Embeder skal inddeles som Belønninger for politiske Tjenester.

Vi tvivler ogsaa stærkt om, at Roosevelt og andre progressive Republikanere gaar med paa, at den Sag, de kæmper for, bliver druknet i Kompromisser og Harmonier.

Den progressive Bevægelse er nu bleven saa stærk, at man ikke længere tør tænke paa, som Taft tidligere gjorde, at faa den „Løst ud af Partiet“.

Men den er bleven magtig, netop fordi den er fremvokset af Tidens Lær, og den er real og tidsmæssig nok til at kæmpe paa egne Meriter frem til Sejr.

Derfor tør vi ogsaa godt forudsig, at skal Partibruddet heles, og Enighed opnaas, saa maa det ske ved, at de Progressive kommer til Fronten, selv om hverken Roosevelt eller Taft eller Cummins bliver Høreren.

Der har til sine Tider i Landets Historie været betydningsfulde Marskrogere oppe til Afgørelse, men næppe nogen Sinds i Fredstider har der været betydningsfuldere Sager oppe til Afgørelse i en politisk Kamp end nu.

Og saa godt er Folket, Vælgerne med i Kampen, at de vil faa den progressive Sag bi, enten den saa skal sejre gennem et af de gamle Partier eller gennem et tredje Parti, „The National Progressive“.

Det tænkte jeg paa.

Der siges, at i Jersens Hver (hvis gode Sider ikke hermed skal nedlætted) er det Slik Gang paa Gang at „vidne“ sin Omdødelighedshistorie for Forsamlingen. Naar nu altsaa en saadan Soldat har gentaget sin lille Erfarung, som oftest vel i de samme Ord, lad os høre et Par hundrede Gange, saa enhver kan vide paa Forhaand, hvad vedkommende vil „vidne“ — ja, da vilde man jo antage, at i hvert Fald en Del af Næhedens Interesse burde være tabt. Noget lignende menes at gaa for sig i Metodisternes Vidnesber, samt for øvrigt hos alle, der i større eller mindre Udtrækning følger den Praktis.

Altsaa formodentlig ogsaa i Indre Mission?

Nu, ja, bestemt nægtes kan det vist ikke, der det derfor ej heller.

Men, kunde man indvende, tal der da virkelig findes Afvælsing i Guds Menigheds Vidnesber? Er det ene fornødne ikke bestandig det samme? Er Herrens Bøn ikke givet i fast Form? Er ikke Trosheden og Drøvels Udforandring? Er ikke — efter disse høje Forbilleder — Kirkens skrevne, faste Væner gentagne gennem Aarhundreder, Søndag efter Søndag?

Du har vist sunderom, kære Læser! truffet Folk blandt de mere „frie Benner“, som netop skarpt anskede just over den ordnede lutheriske Gudstjenestes Enformighed og maake endog havde, at en saadan nedskrevet Bøn, der oplæses af Salmehogen eller Viturgiet, i Grunden i det ikke er Bøn.

Hvis du nu ved Lejlighed bevaaned et Møde hos disse frie Benner og hørte deres Bønner og Vidnesber — hvis du da kom igen, og nok en Gang igen, medens hver Gang væsentligt de samme Bønner holdtes og de samme Vidnesber afslagedes, nu, da vilde du vel spørge, hvori Forskellen egentlig kunde siges at ligge, Forskellen mellem den ordnede og den frie Gudstjeneste. Tillige vilde du maake være tilbøjelig til at mene, at da den faste Form var ordnet af sproglige Mænd, havde den i det mindste et Fortrin for den frie Form: at den var sproglig ren og uangribelig. Dertil vilde vel saa de mere frie Benner sære, at Gud Selligaand selv havde indgivet de enkelte Bønner, hvad de skulde bede, og at deres Bønner derfor kunde gaa den lige Vej fra Jord til Himmel — og at i lige Maade deres Vidnesber var en sandhedstro Fremstilling af noget virkelig oplevet. Og saadant mere.

Umiddelbart er og bliver det nu, at Enformighed leder — i hvert Fald hos saadanne, som har aabne, søgende Sind.

Den katolske Kirkes Præstis er en mejerlig Type paa Videnshedens Tilfredstillende og Enformigheden. — Jeg gif ind i en katolsk Kirke for at se mig om derinde. Paa et isjænsjældende Sted var anbragt det Striktes Ord: „Mit Hus skal være et Bedehus.“ Uvillkaarligt føjede mine Tanker Fortættelsen til: „Men I har gjort det til en Nødværelse.“

Der var kun eet Menneske derinde, en Kvinde, der var befastiget med at bede — eller hvad man nu rettest vil kalde det. Hun fulgte følgende Fremgangsmaade. I Stedet for Beretningen holdt hun Tal over sine Bønner ved Hjælp af Sæderne. Hun begyndte ved Midtergangens øverste Sæde, knælede ned ved det og fremgik sig Ave Maria. Derpaa slittede hun til det næste, knælede atter ned og fremgik sig Ave Maria. Og saa videre. Tillige bør bemærkes, at hun ved Nedkælingen førte et Krucifiks til sin Læber, før hun tog fat paa Bønner. Dette stadigt gentagne Hys hørte altsaa med til Svælsken. Det hele foregik i dyb, tavst Alvor. Aldrig løftede hun Sjænen. Læberne bevægede sig ihjæst i Bønnens Ord. Jeg ved saa bestemt, hvad hun bad, fordi jeg gjorde Gøldt lige over for hende, til Dels med den Bagtanke, at hun af Nysgjerrighed skulde fritte til at løfte Blikket. Men nej, ikke saa meget som et Nervetræk om Sjænen røbede, at hun vidste om andres Nærværelse at sige. Men ved nu at følge hendes Læber, kunde jeg jo se, hvorledes de samme Ord stadig genfremmede sig: „Ave Maria, gratia plena, dominus tecum, etc.“ En Stille som Grauens herfæde derinde. Kun den svage Tuisen af hendes Høle kunde spores, idet hun havde og sænkede sig.

Det var da viselig Enformighed og fuld Tilfredshed deri. Thi selvfølgelig havde Præsten ditteret hende denne Disciplin eller Svælske efter et Skifte, og altsaa vidste hun nøjagtigt, at naar hun punktligt udførte Svælsken, da kunde hun være rolig og glad i Bevidstheden om at eje Fred med Gud — eller dog i hvert Tilfælde med Kirken: hvad jo for en Katolik man være ensbetændende.

Enhver kan sige sig selv, at for aabne, søgende Sind er det umuligt at se eller finde noget i sig Svælske. Bønner er efter sit fæde Bæsen Samtale med Gud — ikke Disciplin, Svælske. Og enhver kan sige sig selv, at det derfor ikke er uden Grund, naar Paven's Kirke alle Dage søger at holde Folket ned i den tilfæste Uvished. Blot Folket kan holdes forvisset om, at ved den udførte Gerning alene (opus operatum) har man bundet Guds Velbehag, er denne kirkes Fremtid sikret.

Svøm var nu denne Kvinde, og hvad Virkning kan sig Svælske tænke at have haft i hendes Sjæleliv?

Det var en Sandhedens Kvinde fra Ven. Selv hørte han vist ogsaa til der, men fandt det maake usfordent at ipilde Tid paa lige Ting. Eller har Kvinden fænkende „bedet“ for begge? Thi det væsentlige Moment er jo, at det foreskrevne Antal Bønner afgives.

Virkingen i Menneskets eget Sind maa nødvendigvis være en ontrent lignende, som fremkommer ved f. Eks. de Svælske, der foreskrives den, der vil blive helbrejeren i den indiske Yoghi Filosofi. Tanken, Vilsken skal tvinges paa et Enne saa længe, at man bliver hypnotiseret deraf, og altsaa, ikent det maake er noget forrykt Løjeri, til sidst selv virkelig tror det. — At en Sjæl, der efter Præstens Anvisning saaledes usforbeholdent giver sig hen i sig maffimæssig Andagt, omfider vil fuldt og fast tro, at det just er den rette og rigtige Fremgangsmaade, er indlysende. Og at der ligger et hypnotisk Moment under, skal nu ogsaa nok faa til.

— Maa jeg nu henvende mig til dig, du, der staar som en Ordets Tjener i en Menighed, og hvis Opgave det derfor er at se til, at Mennesker kan føres til Tro ved Svælsken, du tager dig vel i Agt

DANA COLLEGE. Hvorfor ikke komme til vor Skole og lade Dem uddanne til Lærergerningen. Tidssvarende Undervisningsmetoder følges. „State Teachers Certificates“ udstedes. Skriv efter nyt Katalog. DANA COLLEGE, BLAIR, NEBR.

for Enformighed, baade i dine Taler og lydigt udtalte Bønner? Thi har du ikke tilstrækkelig Opmærksomhed henvendt just derpaa, skal du snart faa at mærke, hvad Følgen vil blive. Der vil snart komme en lille Svag og hynge for dig om, at du er fattig paa Tanker, at du mangler Greb paa „den Skuffe at prædike“; at naar man har hørt dig oplæse Teksten, ved man, hvorledes du vil inddele den, og hvad du vil faa ud af den; at du er en tør Kammerat at høre paa; at du maake bruger mange Ord for at udtørre saa Tanke, et godt Tegns paa Middelmaadighed. Og saadant mere.

Dette kan jeg sig saa bestemt, fordi jeg har observeret Menneskene. Enformigheden er fedommelig for Folk som flest. Povl Vilh. Andersen.

Skandinavisk Kunst-Udstilling i Amerika. Ss. Maj, Kong Christian har, skriver „Ar. Dgbl.“ af 22. Juni, stillet sig som Protektor for den store skandinaviske Kunstudstilling, som til Sommer holdes i de forskellige store amerikanske Kunstcenter af American-Scandinavian Society. Dette Selskab er som bekendt stiftet ved financier Støtte af Dansk-Amerikaneren Niels Poulsen. Han skænkede i sin Levetid Selskabet 100,000 Dollars, og ved hans Død fandt Selskabet, at han havde testamenteret det hele sin Formue, saa at der nu staar til Raadighed en 100,000 kroner om Aaret.

Som det første Led i det store kulturelle Arbejde er Selskabets Formand, Hr. John A. Gade, i Sommer kommet til Skandinavien for at sætte Arbejdet i Gang og som en Begyndelse gøre de fornødne Arrangementer paa denne Side for en stor Kunstudstilling.

Efter Hr. Gades Ankomst fattede han sig straks i Forbindelse med de tre Udenrigsdepartementer og med de mest fremragende skandinaviske Kunstnere og skriftlige. — Fra hvert Land er der nu bleven udvalgt 50 af de bedste moderne Billeder, som paa siglbild Maade kan give Udtryk for de mere betingninger i moderne skandinavisk Malerkunst.

Kongerne af Danmark, Sverrig og Norge har hver stillet sig i Spidien for sit Lands Udførelse. Forhaabentlig vil Udstillingen faa stor Betjning; thi ikke alene vil den for skandinaviske Kunstnere aabne et stort og rigt Marked, men den vil blandt det kunstforstaaende Publikum i de forenede Stater give en god Forestilling om, hvor langt nordisk Malerkunst er naaet frem.

DANA COLLEGE BLAIR NEBRASKA. Efteraarsterminen begynder den 1. Oktober. Smukt beliggende. Lyse to-Mands Værelser. Central Varme. Elektrisk Belysning. Sund kristelig Indflydelse. Følgende Kursus tilbydes: College: Klassisk — videnskabeligt. Pro-Seminary: Fireaarigt. Forbereder til Adgang til Trinitatis Seminarium. Academy: Svarende til „Public High School“. Normal: Udsteder „First and Second Grade Certificates“. Business: Bogføring og Stenografi. Music: Piano, Orgel og Strenginstrumenter. For Undervisning, Kost og Værelse — \$18.00 pr. 4 Uger. Indmeldelser modtages og Forespørgsler besvares af Forstanderen C. X. HANSEN, Blair, Nebr.